

Tannteknikerfaget både i Norge og globalt er inne i en omstillingsfase. Med økende konkurranse, også fra utlandet, og rask digital utvikling, kan det være krevende å drive spesielt tanntekniske laboratorier. Det krever nytenkning og originale løsninger for å møte fremtiden.

Tenner i Fokus ved Stein Brath har gjennom året besøkt flere laboratorier som har utviklet egenartede konsepter og spesialiserte produkter. I denne 32. artikkelen har vi besøkt Rena Tannteknikk.

På besøk hos Rena Tannteknikk

Av Stein Brath (tekst og foto) | st-brath@online.no

En flott junidag reiste Tenner i Fokus til Østerdalen via Mjøsa og Elverum til Rena for å besøke Rena Tannteknikk. Det er Solveig Dahl Odden og Harald Odden som begge er eiere av bedriften.

RENA TANNTTEKNIKK

Laboratoriet ligger i annen etasje i en villa sentralt plassert i Rena sentrum. I første etasje er det to tannleger som holder til.

Verken Solveig eller Harald er født og oppvokst på Rena. Solveig kommer fra Elverum, mens Harald er oppvokst i Trysil.

At de havnet på Rena var helt tilfeldig. De hadde noen venner som flyttet dit mens Solveig og Harald i en periode arbeidet i Sverige, og med venner på Rena fant de ut at de også kunne tenke seg å flytte hit. Samtidig var det en strategisk beliggenhet mellom Solveigs familie i Elverum og Haralds familie i Trysil, og da begge to hadde godt voksne foreldre var det godt å komme hjem igjen.

Solveig og Harald traff hverandre mens de gikk på gymnasen i Elverum. Harald startet sin tannteknikerutdannelse ett år før Solveig, men de havnet begge to på Sogn yrkesskole. Harald ble uteksaminert i 1974 mens Solveig måtte vente ett år til før hun var ferdig. De har begge tre års utdanning på Sogn. På skolen ble de undervist av lærerne Ingolf Paulsen, Gerhart Jensen og Bjørn Lunde.

Etter endt utdanning flyttet de til Karlstad i Sverige og jobbet der i nesten åtte år.

Den første tiden arbeidet de på samme laboratorium. Etter hvert splittet de lag, men de fortsatte begge å jobbe i Karlstad. Det var veldig lærerikt for dem begge å jobbe i Sverige på det tidspunktet, for da ble den nye Tannvårdforsikringen innført. Dette medførte stor tilgang på arbeid, og tannteknikerne i Sverige måtte etter hvert ta styring på når arbeidene kunne leveres for å kunne overleve det store arbeidspresset som kom.

Stort arbeidspress var ikke til hinder for at Solveig og Harald fikk meget god faglig opplæring på laboratoriet de jobbet på, for som de begge sa: - Man er ikke akkurat ferdig utdannet når man er ferdig på skolen. De lærte at det var viktigere å levere kvalitet enn kvantitet. De fikk derfor god tid på seg for å kunne levere kvalitetsarbeid.

De synes begge det var veldig hyggelig å være norske tannteknikere i Karlstad.

Etter tiden i Sverige dro de tilbake til hjemlandet, og startet opp eget laboratorium på

Rena. De første åtte årene hadde de lokaler i rådhuset på Rena før de kjøpte huset de nå arbeider i sammen med en tannlege.

Huset kalles «Tanngar'n», tannlegene arbeider i underkjeven (første etasje), og Solveig og Harald lager tenner i overkjeven (andre etasje).

Tidligere var de gift ned hverandre, men i 1999 besluttet de å gå hver sin vei privat, men de ville fortsatt arbeide sammen og beholde kompaniskapet i felles bedrift. Noe som fungerer meget bra.

Det er i dag tre private tannleger på Rena samt en tannklinikk, men det er ingen etablerte tannteknikere i området rundt Østerdalen syd og Elverum, bortsett fra på Rena. Solveig sier at det virker som de tannteknikerne som etablerer seg i dag velger å starte opp i større byer og sentrale strøk. Dette kan resultere i stor avstand til kundene og dermed dårligere service.

På Rena mener de at de har vært heldige, og har ikke merket så mye til tannimporten fra Kina. De har hatt sine faste kunder i de 37 årene de har drevet laboratoriet. I tillegg til kundene i nærområdet har de også «postkunder» fra Nord-Norge og Vestlandet. De fleste «postkundene» er etablert på forholdsvis små steder hvor de må sende protesearbeidene fra seg uansett.

En gang Solveig var på besøk på tannteknikerutdanningen på Sogn, fortalte Odd Larnøy, som da var lærer der, at de hadde en elev der som var fra Rena. Solveig tok kontakt med eleven og Nina Roland, som hun heter, ble ansatt

på Rena Tannteknikk på stedet. Nina begynte å jobbe umiddelbart etter endt utdanning i 1990. Hun gjør en god jobb, hun trives godt og er fortsatt ansatt på laboratoriet etter snart 30 år.

Solveig og Harald synes det har vært en stor faglig utvikling siden de begynte i faget, og da spesielt den senere tiden med den digitale revolusjonen. På Rena har de ikke startet med digital produksjon. Det blir for stor investering, synes de.

Volumet i produksjonen er MK-kroner og MK-broer samt en del Empress, og så må vi ikke glemme avtakbar protetik som fortsatt utgjør en stor del av produksjonen.

Gullet til MK-arbeidene har etter hvert blitt veldig dyrt, så de har sett det nødvendig å gå over til en femti prosent legering på disse arbeidene.

Rena tannteknikk har også prøvd seg på implantater, men trakk seg fra dette markedet da etterspørselen ikke var så stor, men i den sammenheng trengs det en midlertidig protese som en del av behandlingen. Disse protesene lager Solveig.

Bittskinner og snorkeskinner er også et produkt som det produseres en del av. Her er det Nina som har best bakgrunn gjennom god kursing. På Rena ser de ikke bort fra at de kan ha reddet flere parforhold og søvnløse netter med en god snorkeskinne.

Så lenge tannlegene er fornøyd med de produktene vi lager skulle det være liv laga for Rena Tannteknikk, sier Solveig, og Harald er enig.

Solveig har også vært en del engasjert i Norges Tannteknikerforbund, og hun har hatt flere verv her. Hun var først i Opplæringsrådet i en del år. Deretter var hun engasjert i mesterbrevnemda en tid før hun var innom Norges Håndtverkerforbund. Dette var trivelige år. Sist, men ikke minst, så har Solveig vært leder for Hedmark og Oppland Tannteknikerforening i en årrekke.

Når man bor på Rena, og dermed er midt inne i skogen, er det naturlig å spørre om de bruker skogen, og Harald forteller at han er på elgjakt hvert år så lenge det går, som han sier. Ulven tar så mange elger at det er ikke mange dyrene igjen. Tidligere hadde jaktlaget hans en kvote på tolv dyr, nå er den nede på tre dyr. Det sier sitt. Elgjakta er en uke i september, og den uka er hellig for Harald (og alle andre som jakter, har jeg forstått).

Solveig er bitt av golfbasillen. Hun spiller en del golf i sommerhalvåret, og da blir det til at hun spiller på den lokale banen til Sorknes Golfklubb. Det er en 18-hulls bane som ligger i naturskjønne omgivelser rett nord for Rena. Her stortrives Solveig i frisk natur og et hyggelig sosialt miljø.

Både Solveig og Harald har passert 67 år, men har ikke tenkt å gi seg med det første, men de reflekterer likevel litt over framtiden. På sikt kunne det være interessant å komme i kontakt med noen som kunne tenke seg å overta en bedrift i et lite tettsted med hyggelige kunder og som også gir et bra utkomme.